

ním přemyslovské panovnické dynastie na počátku 14. stol. Nastalá krize měla ale naštěstí jen nedlouhé trvání. Nově nastoupivší lucemburská dynastie dokázala na odkaz svých předchůdců nejen navázat, ale zanedlouho jej i rozvinout.

Zlatá bula sicilská 26. září 1212 zpečetil pečeti ze zlatého plechu, tzv. **zlatou bulou**, nový římský král Fridrich II. listinu, jíž českému panovníkovi Přemyslu Otakarovi I. potvrdil práva, jež mu přiznal již dříve (r. 1198) jeho strýc Filip Švábský. Nejenže potvrzoval **dědičný titul královský** pro české panovníky, což bylo nepochybně nejvýznamnější ustanovení **Zlaté buly sicilské** (zvané tak proto, že Fridrich listinu opatřil pečeti své hodnosti sicilského krále, neboť dosud neměl k dispozici vlastní pečeť říšskou), ale navíc také přiznával českým králům právo investitury českých biskupů (v té chvíli tedy pražského a olomouckého), upravoval povinnost účasti českého krále na říšských sněmech a při císařské korunovaci v Římě. V souhrnu vymezovala ustanovení Zlaté buly celkové **postavení českého krále** – a tím vlastně českého státu – **k Svaté říši římské**. Jimi se Přemysl zbavil přímého vměšování říše do vnitřních záležitostí českého státu.

Zlatá bula však nebyla nějakým milostivým darem římského krále. Její vydání si Přemysl vysloužil pomocí, kterou Fridrichovi i jeho strýci poskytl, ale která nebyla ani upřímná, ani nevypočítavá. Cesta za ní začala již v devadesátých letech 12. století a vytyčovaly ji dobře propočítané Přemyslovy příklony a odklony od jednotlivých aktérů mocenského boje uvnitř říše, do nichž ze vzdáleného Říma zasahoval ovšem i papež. Obratný český vládce přecházel z tábora Filipa Švábského mezi přívržence jeho protivníka Oty IV. Brunšvického a zpět, a nakonec – ve zcela správnou chvíli – byl předním **spojencem Štaufů**. A zhruba za rok od Fridrichova nastoupení se také dočkal významné odměny.

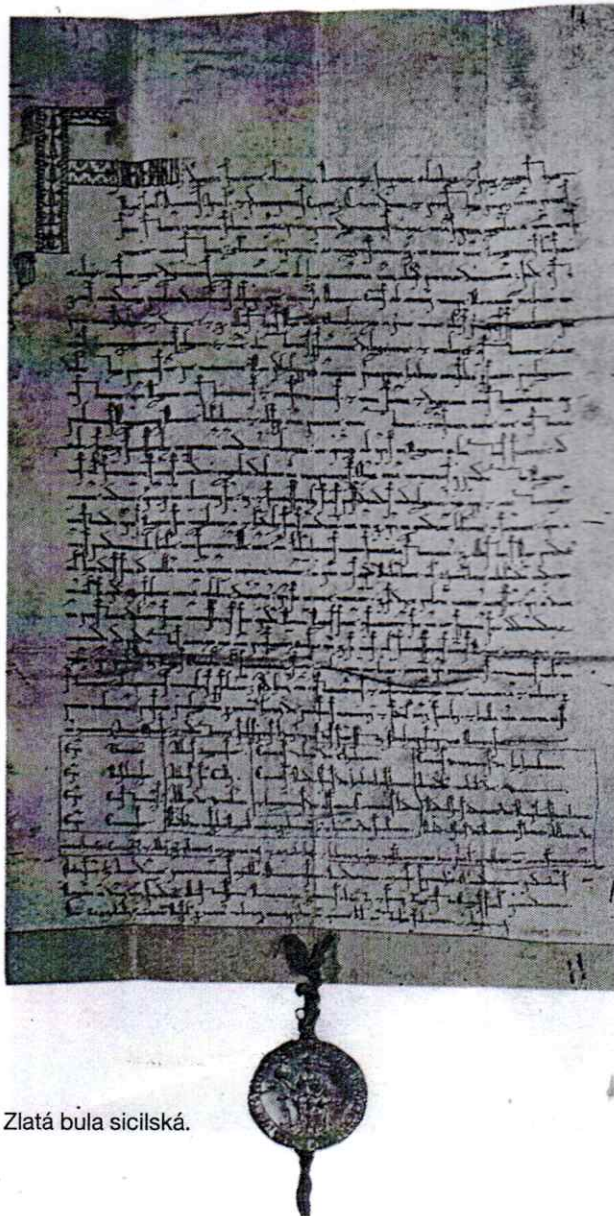
Vzrůst moci Přemysla Otakara I. Práva a privilegia Zlaté buly sicilské mohla být samozřejmě i zpochybněna, nebo dokonce i zrušena; avšak k tomu by bylo zapotřebí oslabení moci českého krále. Přemyslova síla a moc se však **zvětšovaly**. Přemysl Otakar byl po mnoha letech prvním českým panovníkem, který dosedl na český trůn na dlouhou dobu. Nový panovník se dohodl se svým bratrem moravským markrabětem Jindřichem Vladislavem a upokojil tak poměry uvnitř vládnoucího rodu. O něco později (1216) prosadil změnu v nástupnickém řádu: namísto od r. 1055 platné zásady seniorátu prosadil zásadu **prvorozenství** (primogenitury); na trůn měl napříště – a tak se také dalo – nastupovat vždy **nejstarší panovníkův syn**. Tím zajistil trůn pro svého syna Václava. Tuto zásadní změnu měl ovšem

Ze Zlaté buly sicilské:

„Proto my přihlízejíce k přeslavným službám oddanosti, které veškerý lid český od dávného času věrně i oddaně prokazoval císařství římskému a že jasný král jejich Otakar od začátku mezi jinými knížaty zvláště před ostatními nás zvolil císařem a při naší volbě ustavičně a užitečně setrval: jako náš milý strýc, dobré paměti král Filip (...) i my jej králem ustanovujeme a potvrzujeme a tak posvátné a důstojné ustanovení schvalujeme a království České a beze všeho vymáhání peněz i obvyklé spravedlnosti našeho dvora jemu a jeho nástupcům navěky propůjčujeme. (...) Také povolujeme, aby on a jeho nástupcové drželi všechny hranice, které zmíněnému království patří.. Také jemu a jeho dědicům úplně povolujeme právo a moc uváděti v úřad biskupy jeho království...“

J. Polišenský: Minulost našeho státu v dokumentech, Praha 1971, s. 35–36.

usnadněnu i tím, že rozrod Přemyslovců nebyl velký; a své jediné příbuzné, kteří mohli být případnými a také nejvážnějšími konkurenty v boji

Zlatá bula sicilská.